

**SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK NAPPALI
RENDSZERŰ, INTEGRÁLT ÁLTALÁNOS ISKOLAI
NEVELÉSE, OKTATÁSA**

Adaptált tanterv a Vénkerti Általános Iskola és AMI, Debrecen

átdolgozta: Varga Gréta

Az 1993. évi közoktatási törvény 121.§ 29. pontja az alábbiak szerint határozza meg a sajátos nevelési igényű tanulót: ” *sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló*: az a gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján

a) testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd,

b) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető vagy vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd;”

A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdő tanulóknál gyakran jelentkező *tünetcsoportok*:

Részképességzavar (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia)

Kevert specifikumú fejlődési zavar

Tanulási zavar

Iskolai képességek kevert zavara

Kóros figyelemzavar

Hiperaktivitás

Iskolánk a sajátos nevelési igényű gyermekek közül a tanulási – főként részképesség zavar tüneteit mutató tanulók oktatását, fejlesztését vállalja fel. A részképesség zavarok körébe az iskolai teljesítményeknek, olvasás, írás, számolás elsajátításának és képességének zavarait, valamint az általuk kiváltott magatartási, vagy tanulási zavarok komplex tünet együttesét sorolják. Jellemzője, hogy a részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos teljesítménybeli elmaradás mutatkozik. Ide tartoznak azok a tanulók is, akik súlyos figyelemzavaruk, vagy fejletlen önirányítás, gyenge önértékelési képességük miatt a tanulási szituációba beilleszkedni nem tudnak, állandó személyes megerősítésre szorulnak.

A részképesség zavarok tüneteit mutató tanulók általános jellemzője a számukra nehéz iskolai feladatok iránti feltűnő közömbösség, érdektelenség, amely a nehézségek következtében fokozatosan elmélyül, és a tanulással (a kieső részképességgel) kapcsolatos tevékenységek (olvasás, írás, számolás) elutasításában fejeződik ki. A tanuló önmaga is kompenzálni kezdi a sikertelenséget: jó esetben más, a számára könnyebb tantárgyi tevékenységgel, kedvezőtlen esetben extrém magatartással, beilleszkedési zavarral.

A tanulási zavar másodlagosan okozhat magatartási zavart, illetve magatartási probléma eredményezhet tanulási zavart – a tünetek tehát egymásba átmehetnek, illetve halmozódhatnak.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érési meglágyulásának tudhatók be a tanulási, magatartási zavar tüneteit mutató tanulóknál az alábbiak is:

- általában érzékenyebb a meteorológiai változásokra,
- fáradékonyabb az átlagnál, nehezen tűri a zajokat, nehezen viseli el a várakozási

feszültséget,

- gyakrabban van szüksége pihenésre, szünetre, egyedüllétre,
- fokozottabban igényli az életét, tevékenységét meghatározó állandó kereteket, az érthető és követhető szabályokat,
- nyugtalanság, túlmozgások jellemzik.

A hiperaktivitás, figyelemzavar jellemzője, hogy a tanuló sokkal több cselekvéses tanulási helyzetet igényel, rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni.

A sajátos nevelési igényű gyermek különleges gondozásra jogosult attól kezdődően, hogy igényjogosultságát a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság megállapította.

1. Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésének elvei

1.1. Alapelvek, célok, feladatok

A pedagógia programunkban meghatározott általános célokon, alapelveken, feladatokon belül az SNI tanulóknál kiemelten érvényesítjük a következőket:

Alapelvek:

- egyéni bánásmód elve
- pozitív megkülönböztetés elve
- terápiás szemlélet érvényesülése
- differenciálás elve (számonkérés, beszámoltatás, értékelés-minősítés)
- empátia, tolerancia elve
- korrektív, kompenzáló szemlélet

Célok:

- A gyermekek személyiségfejlődésének elérése olyan módon, hogy minél boldogabb, egészségesebb és erkölcsösebb emberekké válhassanak

Pozitív énkép kialakítása

A tanulói képességeket meghatározó pszichikus funkciók célzott fejlesztése.

A részképesség-zavarok csökkentése. Korrekció, kompenzáció

A gyerekek ismereteinek bővítése, iskolai előmenetelük biztosítása

Hátránycsökkentés, esélyegyenlőség biztosítása

Feladatok:

Részképesség-zavarok felismerése, kiszűrése, megfelelő szakszolgálati intézménybe való irányítása a korai diagnosztizálás miatt

Komplex, egyénre szabott fejlesztő program (egyéni fejlesztési terv) készítése.

Pozitív diszkrimináció biztosítása

Követelményrendszerben, tartalomban való eltérés lehetőségének biztosítása

Kompenzáló technikák kialakítása

Segédeszközök alkalmazása

Differenciált, rugalmas tanulásszervezés

Sajátos értékelési alapelvek, módszerek és eljárások alkalmazása, szemléletformálás, egységes beállítódás

1.2.A fejlesztés területei:

Mozgásfejlesztés:

Nagymozgások koordinációja és az egyensúlyérzék korrekciója

Finommozgások fejlesztése

a.) *Beszédmotorika fejlesztése*

b.) *Az írásmozgás hibáinak korrigálása*

Testséma fejlesztés téri-és időbeli tájékozódás

A testséma pontos megismerése, laterális kialakítása, megerősítése

A síkbeli tájékozódás kialakítása

Percepció fejlesztés

Ép, illetve korrigált érzékszervek funkcióinak felhasználásával az érzékelési apparátus erősítése.

a.) Vizuális észlelés

b.) Auditív észlelés

c.) Kinesztétikus észlelés

Emlékezet

a.) vizuális téren: tárgyakkal, képekkel, betűkkel vagy számokkal, szavakkal, szöveggel, mozgással;

b.) auditív téren: hang, szó, gondolati egység visszaadása azonnal, illetve hosszabb idő

múlva;

Beszédképesség

1.3.A fejlesztés kiemelt feladatai:

Diszlexia, diszgráfia esetén:

- pontos diagnózis és fejlesztési szempontok, módszerek igénylése, vizsgálatok elvégztetése
- látás, hallás, mozgás koordinált működtetése
- az olvasás, írás tanítása hangoztató-elemző vagy diszlexia prevenciós módszerrel
- az olvasás, írás készség folyamatos gondozása, fejlesztése
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel
- az értékelés, minősítés legyen méltányos
- segítő környezet folyamatosan álljon a tanuló rendelkezésére

Olvasásgyengesség esetén:

- A korrekció folyamata tartalmazza azokat a feladatsorokat, amelyek a vizuális, akusztikus és motoros funkciókat támogatják.

Diszkalkulia esetén:

- - téri relációk biztonsága
- a relációk nyelvi megalapozása, matematika nyelv tudatosítása
- szerialitás erősítése
- számfogalmak kialakítása és bővítése
- az érzékelés-észlelés, figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése
- segítő kompenzáló eszközök használatának

A részképességzavar és/vagy fogyatékoságok együttes halmozott tüneteit mutató tanulók esetén:

A percepció minden részterületét fejleszteni kell: a vizuális, az akusztikus, a taktilis és mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességeket, a beszéd és nyelvi készségeket.

Célok, feladatok megvalósulásának szinterei

A különleges gondozás megvalósulásának szinterei:

tanítási óra

- fejlesztő foglalkozás (egyéni fejlesztés fejlesztőpedagógus vagy pszichológus által)
- egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció és rehabilitáció

2.2. Különleges gondozás időkerete:

- kötelező tanítási óra időkerete

- A fejlesztőfoglalkozás időkerete a Kt.52.§ (7) és (11) bekezdés c) pont terhére, a kötelező óra 15% a, egyénenként 2 vagy 3 óra, szakvélemény szerint.

A csoport szervezés elvei, létszámok

A csoportszervezés során figyelembe vesszük a fejlesztési célokat, fejlesztendő területeket, terápiás módszereket, a tanulók életkorát. Egy csoportban maximum 3 tanuló lehet.

Szakemberszükséglet

A szakértői javaslatban meghatározottak szerint a helyi lehetőségek figyelembe vételével

A tanulási nehézségekkel küzdő diákjaink sikeresebb iskolai haladása érdekében iskolánk szakképzett fejlesztőpedagógust alkalmaz. A szakértői szakvéleménye eredménye alapján fejlesztési tervet készít egyénre szabottan, konkrét programmal egy-egy időszakra vonatkozóan. A fejlesztési program tartalmazza a célokat, az alkalmazott eljárásokat, módszereket, SNI típusát, tüneteit, fejlesztési területeket és a tanulók életkorát. A program alkalmazása során hatásvizsgálatokat készít.

A tanulók haladását, fejlődését egyéni fejlesztőlapon dokumentálja. Törekszik arra, hogy a kollégákkal való együttműködés kapcsán preventív tevékenységet is végezzen, illetve a pedagógusokkal is megismertessen minél több hatékony preventív eljárást.

Részt vesz a szakmai munkaközösségek megbeszélésein, nevelőtestületi értekezleteken, hogy tapasztalatainak közreadásával, javaslataival elősegítse a lemaradó tanulók felzárkóztatását.

Értékelés, magasabb évfolyamba lépés

3.1. Az értékelés alapelvei:

Az értékelés mindenkor fejlesztő hatású, folyamatos és ösztönző legyen.

Pozitív én kép erősítése

Korrektív, kompenzáló funkciók dominanciája

Pozitív megkülönböztetés

Vegye figyelembe a tanuló képességeit, a teljesítményben bekövetkező fejlődési tendenciát, az önmagához mért fejlődést mutassa.

Alkalmazzuk az írásbeli és szóbeli formákat, egyéni és csoportos értékeléseket, de mindenkor a személyiség tiszteletben tartásával, segítő, megerősítő, javító, fejlesztő szándékkal, amelyek lehetnek: diagnosztikus, formatív, lezáró minősítő.

3.2. Az értékelés formái:

Szimbólumok: (1-4 évfolyamon piros csillag, piros pont egy-egy jó feladat megoldásánál)

Szóbeli értékelés: Az adott tanítási órán, fejlesztőfoglalkozáson nyújtott teljesítmény alapján.

Érdemjeggyel értékeljük a következő tanulói teljesítményeket: szóbeli és írásbeli feleletek, tematikus mérések, feladatlapok, tesztek, kiselőadások, órai munka, gyűjtőmunka és olvasónapló.

Szövegesen értékeljük: 1-2. évfolyamon félévkor

Szakértői javaslatra mentesítést adunk egy-egy tantárgyrész vagy tantárgy értékelése és minősítése alól félévkor és év végén. Az adott tantárgyrészből vagy tantárgyból tanév közben a tájékoztató füzetbe folyamatos szöveges értékelést végzünk.

3.3. Magasabb évfolyamba lépés:

A sajátos nevelési igényű tanulók a közoktatási törvény 70. §-ának (7) bekezdése alapján egyéni továbbhaladás engedélyezését kérhetik, a szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye alapján. Számukra az iskola fejlesztőpedagógusa egyéni fejlesztési tervet készít. Az egyéni fejlesztési tervben kell meghatározni, hogy a tanulónak az egyes évfolyamok végére milyen követelményeket kell teljesítenie, továbbá, hogy melyik évfolyam végére kell utolérnie a többi tanulót. (Legkésőbb a negyedik évfolyam végére.) Tovább haladásuk a minimum követelmények teljesítése esetén engedélyezhető.

Azon tantárgyak kerültek kidolgozásra, ahol a sajátos nevelési igényű tanulók minimum követelménye eltér a normál tantervtől.

4. Beszámoltatás, számonkérés formái

A helyi tantervben megfogalmazottakon túl az alábbiakkal egészül ki a SNI tanulók beszámoltatása, számonkérése.

4.1. A számonkérés formái:

Szóbeli feleltetés :	Nyílt kérdések alapján Kész vázlat segítségével Látens feleltetés
Írásbeli feleltetés:	Feladatlapok, tantárgyi tesztek Feleletválasztásos (zárt végű) feladatok -alternatív választás Feleletalkotó (nyílt végű) feladatok egy-két szavas kiegészítés, rövid válasz. Esszé típusú feladatokat nem kapnak.

4.2. A számonkérés időtartama:

Az írásbeli feleletekhez hosszabb időt biztosítunk.

4.3. Eszközhasználat a számonkérések alkalmával:

Engedélyezzük az SNI tanulóknál: lexikonok, helyesírási szótár, számítógép, számológép használatát.

5. Nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

5.1. Képességfejlesztő feladatlapok, könyvek:

NEBULÓ 1-4 Szautner Jánosné)

Írd füllel! (Ványi Ágnes)

Adorján Katalin: Gyakorlóanyag I.-III.

Helyesírást, olvasást fejlesztő segédkönyv (Szarvasné Tóth Bernadett)

Én is tudok számolni!

Meixner tankönyvcsalád

Székely Balázné: Részképességek I, II.

Vannay Aladárné: Gondolkodj és írd! Szórejtvő szófejtő,

Egyet értünk? Egyetértünk! (Móra Kiadó)

Ronit Bird: Száz játék és fejtörő

Tárnok Gitta: Pontról pontra

Kengyelne Tusor Magdolna: Írni, olvasni jó

Besztercei Enikő: Másképp

Dr Hajdúné Csakajda Ildikó: Lépésenként

Lexi: Lexi már olvas; Íróka; Lexi betűországban

Tarnai Klára: Betűsuli

5.2. Eszközök

mozgás és egyensúly fejlesztő eszközök: lépegető henger, babzsák, ugróiskola

LOGICO képességfejlesztő termékcsalád (keretek és feladatlapok)

memória kártyák

Lapot kérünk!

puzzle

mozaik kirakó

lottójáték téri orientáció fejlesztésére

érzékelés fejlesztésére szolgáló játékok (tapintás)

Differix (vizuális észlelés)

számolási készség fejlesztésére: számkártyák, színes korongok, logikai készlet, játékpénz
gyurma, ujjfesték (finommotorika)

Olvasójátékok (társasjáték)

Schubi kártyák

Tik-Tak Bummm! (társasjáték)

Sindelar fejlesztő füzetek

Okoskocka

Schubitrix sorozat

Solitare

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1 – 4. ÉVFOLYAM

CÉLOK, FELADATOK

Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése, az anyanyelv igényes köznyelvi formájának megismertetése és használata.

A kommunikációs igény motiválása.

A tanuláshoz, az önálló ismeretszerzéshez szükséges alapkészségek kialakítása.

A szövegértő képesség megalapozása.

Kommunikáció különböző csatornák igénybevitelével.

A beszédfejlődés hátrányainak, valamint a kognitív funkciók sérülésének kompenzálása.

A tantárgy fejlessze a beszédpercepciós képességet és a beszédértést.

Gazdagítsa a tanulók által aktívan használt szókincset.

Sajátíttassa el a kommunikációs helyzeteknek megfelelő szövegalkotást, magatartási, társalgási, udvariassági formulákat.

Gyakoroltassa az érthető, megközelítően természetes ritmusú hangos beszédet.

Tegye gyakorlattá a tanulókat a szóbeli szövegértésben.

Közelítse a tanulók beszédét a köznyelvi kiejtési normához.

Sajátíttassa el a néma és a hangos olvasást.

Fejlessze az íráskészséget, az összerendezett írásmozgások kialakulását, teremtse meg az írásbeli nyelvhasználat lehetőségét.

Csökkentse a meglévő nyelvhasználati zavarokat, tegye tudatosabbá a nyelvhasználatot.

Ismertesse meg nemzeti kultúránk hagyományait, neveljen az anyanyelv megbecsülésére.

Formálja a tanulók személyiségét, gazdagítsa érzelmvilágukat, a korrekciós szempontok érvényesítésével enyhítse a személyiségfejlődés zavarainak következményeit.

FEJLESZTENDŐ KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK

Kommunikáció

Kommunikációs képesség. A köznyelvi ejtés tisztasága. A szituációnak megfelelő hangerőváltás képessége. Beszédkészség. A beszédmegértési képesség és a szövegösszefüggés megértésének képessége. Az információk felidézésének képessége. A tanult nyelvi fordulatok alkalmazásának képessége. Szóbeli és írásbeli szövegalkotási képesség. Képesség értelmes mondatokkal való közlésre. Képesség rövid írásmű (üzenet, levél) megírására. Hibajavítási képesség tanári segítséggel. Szocializációs, együttműködési készség.

Nyelvi ismeretek

A tanult nyelvtani fogalmak, ismeretek felidézésének képessége konkrét példákon, helyzetekben. A gondolkodási képességek (elemzés, összehasonlítás, lényegkiemelés, absztrakció). A helyesírási készség. Szabályok alkalmazásának képessége.

Olvasás, szövegértés

Az olvasási folyamat háttérképességei (vizuális és akusztikus figyelem, emlékezet, téri tájékozódási képesség, lateralitás, auditív és vizuális megkülönböztetés, vizuomotoros koordináció). A hangos és néma olvasás technikai jellegű képességei. Szövegértő, -elemző

képesség. Az önálló ismeretszerzési, tanulási képesség. Gyermeklexikonok használatában jártasság.

Gondolkodási képességek. Nyelvi kifejezőképesség. Verbális emlékezet.

Írás, íráshasználat

Az írás jelrendszerének elsajátításához szükséges képességek – síkban, térben való tájékozódás, a finommotorika, az összerendezett írásmozgás. A vizuális figyelem, differenciálás képessége.

Az íráskészség fejlesztése, eszköz szintű használatának képessége. Önellenzés, hibajavítás képességének, szokása. Írásbeli szövegalkotás képessége.

1. ÉVFOLYAM

TEVÉKENYSÉGEK

Légzőgyakorlatok, artikulációs gyakorlatok, játékos hangutánzások. A társas érintkezés mindennapos formáinak változatos helyzetekben történő gyakorlása (bemutatkozás, köszönés, kérdezés, válaszadás, megszólítás). Eseményekről, eseményképekről mondatok alkotása.

Akusztikus és vizuális érzékelés, észlelés, differenciálás folyamatos gyakorlása. Hanganalízis, hangösszevonás. Betűfelismerés, hangoztatás. Betűk, hangok válogatása, rendezése, csoportosítása adott szempontok alapján (pl. magánhangzók időtartama, mássalhangzók zöngéssége).

Szótagok, szavak, rövid mondatok (szövegek) hangos, szótagoló olvasása. Néma olvasás után a megértés bizonyítása, segítséggel történő feladatmegoldással (jelöléssel, cselekvéssel, rajzzal, egyeztetéssel, kiegészítéssel, válaszadással).

Betűelemek vázolása, írása, kapcsolása, a tanult betűk leírása tollbamondás után, előkészítéssel. Szavak, rövid mondatok másolása. Feladatok a mondatkezdő betű, a mondatvégi írásjel segítségével történő alkalmazására.

A tanult mondókák ritmizálása, közös és egyéni mondogatása. Bekapcsolódás mesék (részletek) dramatizálásába.

2. ÉVFOLYAM

TEVÉKENYSÉGEK

Gyakorlatok a hallási, a látási figyelem és emlékezet fejlesztésére.

Tájékozódási gyakorlatok térben, síkon, testen – irányok, arányok megfigyelése –, a megfelelő nyelvi kifejezések használata. Gyakorlatok a helyes artikuláció, hangsúly, hangerő, beszédtempó kialakítására. Játékos szituációkon keresztül a helyzethez alkalmazkodó kommunikációs formák gyakorlása. Bekapcsolódás a mindennapi társas érintkezésbe, beszélgetésekbe. Egyszerű kommunikációs helyzetekben kérdezés, válaszadás, üzenetek átadása. Eseményekről, élményekről, képekről mondatok alkotása az időrend betartásával. Szókincsbővítés, új kifejezések alkalmazása. Szógyűjtések, mondatbővítések kérdések segítségével – más tantárgyak szakszavainak használata. Ismerkedés a gyermeklexikonnal. Szavak hangokra bontása, helyes ejtés, hangok időtartama. Betűk felismerése, hangoztatása, differenciálása. Adott szempontok alapján történő rendezésük, válogatásuk, csoportosításuk. Betűkből szavak alkotása, hiányzó betűk pótlása.

Hangos olvasás gyakorlása változatos formában (pl. párbeszéd olvasása, válogató olvasás technikai, grammatikai szempont szerint). Némán olvasott szövegek megértésének bizonyítása irányított feladatmegoldással (jelöléssel, kiegészítéssel, válaszadással, tartalom megbeszélésével).

Gyakorlatok jelek, piktogramok felismerésére, értelmezésére, rajzos utasítások értelmezésére – ritmikus sorok rajzolása, ábra, alak előállításuk pontok összekötésével.

Másolás írótról, nyomtatotról. Látási-hallási előkészítéssel szavak, rövid mondatok írása tollbamondással.

Begyakorolt szavak emlékezet utáni írása. Nevek, mondatok helyesírásának és a “j” hang kétféle jelölésének változatos formában történő gyakorlása.

Mondókák, versek ritmizálása, mesék dramatizálása. Tanulás, füzet, könyv használata, együttműködés.

KÖVETELMÉNY

- Mutasson fel a tanuló mérhetően folyamatos fejlődést a kommunikációs készségében, tudjon bekapcsolódni beszélgetésekbe kérdésekkel, válaszadással.
- Legyen képes közreműködni egyszerű üzenetek átadásában.
- Tudja elmondani saját személyi adatait.
- Beszéljen érthetően, tagoltan, helyes köznyelvi kiejtéssel, helyes ritmusban.
- Legyen képes szövegértést bizonyító feladatok megoldására segítséggel – előkészítéssel.
- Legyen képes felkészülés után egyenletes tempóban olvasni.
- Írásképe legyen rendezett, olvasható.
- Tudjon szavakat, rövid mondatokat másolni írottól, nyomtatottól – előkészítéssel, 3-4 betűből álló szavakat tollbamondás után leírni, előkészítéssel.
- Legyen képes alkalmazni a gyakorolt helyesírási szabályokat: előkészítés mellett alkalmazza a mondatkezdő nagybetűt, a mondatvégi írásjeleket, legyen ismerete a “j” hang kétféle jelöléséről.
- Legyen betűismerete a tanult betűk körében.
- Legyen képes 3-4 mondóka vagy vers elmondására.

3. ÉVFOLYAM

TEVÉKENYSÉGEK

Beszédtechnikai gyakorlatok, logopédiai elemekkel. A beszédritmus gyakorlása. Társalgási formulák gyakorlása. Bekapcsolódás beszélgetésekbe: tematikus társalgás. Összefüggő szóbeli szövegalkotás eseményképekről. Szókincsgyarapítás szógyűjtéssel.

Hangok csoportosítása (magánhangzók, mássalhangzók) az ejtés időtartama szerint.

Betűrendbe sorolás. Szavak szótagolásának, elválasztásának gyakorlása. Csoportosításuk szótagszám szerint, jelentésük szerint kérdések segítségével. Mondat szavakra tagolása.

Mondatfajta felismerése, megfigyelése beszédben, olvasott szövegekben. A tanult helyesírási szabályok változatos feladatmegoldásokkal történő begyakorlása, alkalmazása. Önellenőrzés, hibajavítás.

Olvasástechnikát fejlesztő gyakorlatok. Felolvasás helyes hangerővel, hangsúllyal, tempóval. Párbeszédolvasás, válogató olvasás. Néma, értő olvasás után szövegértést bizonyító feladatok megoldása. Beszámolás az olvasottak tartalmáról.

Információkereső technikák gyakorlása. Gyermeklexikonok használata.

Írástechnika fejlesztését szolgáló gyakorlatok. Másolás írottól, nyomtatottól. Rövid mondatok írása látási, hallási előkészítéssel, tollbamondás után, emlékezetből.

Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása íráshasználattal.

A vers jellemzőinek megfigyelése, felismerése (versszak, ritmus, rím).

Versék ritmizálása. Olvasmányok dramatizálása. Memoriter.

4. ÉVFOLYAM

TEVÉKENYSÉGEK

Gyakorlatok a beszédtechnika fejlesztésére (hangerő, hangváltás, ritmus, hangsúly).

Bekapcsolódás felnőttek beszélgetésébe. A kommunikációs célnak megfelelő szövegalkotás tanulása. Mindennapi kommunikációs helyzetekhez kapcsolódó nyelvi formák alkalmazása.

Szituációs játékok. Események megvitatása, vélemény megfogalmazása.

Hangok, betűk különböző szempontú csoportosítása.

Szavak elemeikre bontása (szótő, toldalék). Szótagolás, elválasztás.

Gyakorlatok a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok jelölésére.

Szavak csoportosítása jelentéstartalom és szerkezet alapján. Szószerkezetek alkotása, átalakítása.

Mondatok tagolása, átalakítása (szűkítése, bővítése). Mondatfajták felismerésének gyakorlása. Mondatok csoportosítása a beszélő szándéka szerint. A grammatikai szinthez kapcsolódó helyesírási gyakorlatok.

Írás másolással, tollbamondással, emlékezetből. Hibák javítása. Önellenőrzés.

Olvasástechnika fejlesztését szolgáló gyakorlatok: szöveg bemutató jellegű olvasása, gyorsolvasó gyakorlatok, párbeszédes olvasás, válogató olvasás.

Szövegelemző feladatok. Szöveg átalakítása kérdések segítségével. Címadási gyakorlatok.

Lényegkiemelés, tömörítés.

Néma olvasással szöveg megértése, a megértés bizonyítása feladatvégzéssel, tények, adatok kiemelésével. Tartalomelmondás.

Információkereső technikák alkalmazásának gyakorlása. Gyermek- és más lexikonok használata.

Gyakorlatok az anyaggyűjtés módjainak megállapítására. Információk, adatok keresése. Vers és próza jellemző jegyeinek megfigyelése, felismerése.

Rímek pótlása.

Vers- és prózamondás, dramatizálás.

KÖVETELMÉNY

Legyen képes a nyelvi formák alkalmazására a mindennapos társas érintkezésben.

Tudja gondolatait kifejezni összefüggő mondatokban.

Legyen képes adott témában 4-5 mondat alkotására.

Ismerje fel a tanult nyelvi fogalmakat (mondatfajták, szófajok).

Alkalmazza a megismert nyelvtani szabályokat tollbamondásnál, emlékezetből való írásnál a begyakorolt szavakban.

Legyen képes a feldolgozott szövegek folyamatos olvasására.

Alkalmazza eszközszerűen az olvasást és az írást a tartalmi megértést bizonyító egyszerű feladatok megoldásában.

Legyen képes röviden, összefüggően beszámolni az olvasottakról, az eseményekről.

Rendelkezzen elemi műfaji ismeretekkel (vers, próza megkülönböztetése).

Írásképe legyen tiszta, rendezett, könnyen olvasható.

Legyen képes előkészítés után tollbamondással 4-5 mondat leírására.

Tudjon szöveghűen elmondani emlékezetből 3-4 verset.

MATEMATIKA

1 – 4. ÉVFOLYAM

CÉLOK, FELADATOK

Bevezetés a matematika által segített gondolkodási módok, alkotó tevékenységek használatába. A matematika szerepének felfedezése a mindennapi életben és a szakmák eszközeként.

A megismerő és az alapvető matematikai képességek fejlesztése. Egyszerűbb gondolkodási műveletek végzése.

Bevezetés a valós világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésébe tapasztalati úton. A matematikai gondolkodás megalapozása.

FEJLESZTÉSI FELADATOK

A tanuló tudja a matematika tanulásához szükséges személyes felszerelését rendben tárolni, el- és előpakolni.

Vegyen részt aktívan a páros és csoportos munkában.

Tudjon a tanult számkörben valós pénzürméssel kifizetni adott áruk árát árcédula, blokk alapján.

Legyen képes értelmezni az időpontokat tartalmazó feliratokat, műsorújságokat (autóbuszok menetrendje, tv-műsorok), tudja ezek alapján az időtartamokat kiszámítani megközelítő pontossággal.

Használja az éves naptárat adatok keresésére és feljegyzésére (névnapok, iskolai szünet stb.)

Legyen tisztában alapvető élelmiszerek mérésének módjával, kereskedelmi forgalmazásának leggyakoribb formájával, tudja a csomagolásról leolvasni a legfontosabb adatokat.

Tenyérének (~1 dm²) lefedésével becsülje meg a füzet, könyv beborításához szükséges csomagolóanyag nagyságát.

Síkidomok előállítására használja az ollót és a vonalzót.

Testek készítéséhez használja a gyurmát, gyufás- és gyógyszeres dobozokat, flakonokat.

Tudjon ciklikus sorokat folytatni, legyen képes legalább 3 elemű sorozat (tárgyakból álló) felidőzésére, a megismert 1-2 tulajdonság alapján tudjon csoportosítani, kész csoportokat egy tulajdonsággal megnevezni.

Tudjon alaphalmazokon adott tulajdonságú részhalmazt előállítani, tudja megfogalmazni az egyszerű állításokat és azok tagadását.

1-2. ÉVFOLYAM

TEVÉKENYSÉGEK

SZÁMTAN, ALGEBRA

Legyen biztos számfogalma 20-as számkörben.

Legyen jártas az összeadás és kivonás végzésében 10-es számkörben eszközhasználat nélkül.

Tudja az egyszerű szöveges feladatot művelettel megjeleníteni, lejegyezni.

Legyen jártas a halmaz elemeinek megszámlálásában, adott számosságú halmaz létrehozásában.

Tudjon összehasonlítani adott számosságú halmazokat, használja megfelelően a „több”, „kevesebb”, „ugyanannyi” szavakat és jelüket.

Tudjon 20-ig számlálni, számláláskor az akusztikus és taktilis megjelenítés azonos ritmusú legyen.

Ismerje a számok nevét és jelét 0–20-ig, ismerje a számok szomszédait, használja értelmesen a relációs jeleket a mennyiségek és számok között.

Tudjon számokat párba rendezni, értse a páros, páratlan fogalmát, értse és használja a sorszámneveket, tudja a számok bontott alakját leírni eszköz segítségével.

GEOMETRIA, MÉRÉSEK

Tudja megkülönböztetni a kerek, a szögletes és gömbölyű alakzatokat.

Legyen jártas a hosszúság, a tömeg és az űrtartalom mérésében, állítson elő különböző módokon testeket és síkidomokat.

Ismerje és nevezze meg a tárgyak térbeli helyzetét.

RELÁCIÓK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK

Ismerjen fel összefüggéseket személyek (családtag, barát, osztálytárs), tárgyak (ugyanolyan anyagú, színű) és számok között.

STATISZTIKA, VALÓSZÍNŰSÉG

Nincs elvárt minimális teljesítmény.

KÖVETELMÉNY

Biztos számfogalom 10-es, 20-as körben

A tanult számok és jelek megfelelő írása-olvasása

A számok tulajdonságainak értése

Műveltségzés 20-as, konkrétumok segítségével 100-as számkörben

Egyszerűbb testek építése mintakövetéssel

Síkidomok szétválogatása, csoportosítása tulajdonságok alapján

Hosszúságok, tömegek, űrtartalmak összehasonlítása becsléssel és összeméréssel

Halmazok összehasonlítása, rendezése, változtatása

Egyszerű, ismert kapcsolatok kifejezése konkrétumok segítségével, jelekkel

Egyváltozós és kétváltozós sor folytatása kirakással, színezéssel, rajzzal

3-4. ÉVFOLYAM

TEVÉKENYSÉGEK

SZÁMTAN, ALGEBRA

Legyen biztos számfogalma 1000-as számkörben, tájékozottság 10000-es számkörben.

Készségszinten tudjon összeadni és kivonni 1000-as számkörben tízes átlépés nélkül, legyen jártas írásban a tízes átlépéses összeadás és kivonás megoldásában, egyszerűbb esetekben 10000-es számkörben is.

Értse a szorzás, a bennfoglalás és a részekre osztás tartalmát.

Tudjon önállóan megoldani egyszerű szöveges feladatokat, értse az egyszerű szöveges feladatok tartalmát, tudja megfogalmazni a mennyiségi változást, tudja kiválasztani és elvégezni a megfelelő műveletet, becsüljön minél pontosabban, tudja megfogalmazni a kérdésre a választ, a kapott eredményt vesse össze a valósággal.

Tudja a halmazok elemeit le-, illetve megszámlálni.

Készségszinten tudja írni és olvasni a három- ill. négyjegyű számokat, ismerje a számok számszomszédait és helyét a számegyenesen.

Tudjon adott feltétellel számokat képezni.

GEOMETRIA, MÉRÉSEK

Ismerje a téglalap és a négyzet tulajdonságait.

Legyen jártas a téglalap és a négyzet területének tapasztalati számításában.

Ismerje a vonalzó használatát.

Ismerje a tanult szabvány-mértékegységeket (m, dm, cm; hl, l, dl; kg, dkg; Ft; nap, óra, perc).

Tudjon mérni a tanult mérőeszközökkel.

Legyen jártas a testek és síkidomok csoportosításában megadott tulajdonságok alapján.

Ismerje és nevezze meg a tanult testeket és síkidomokat (téglatest, kocka, henger, gömb, négyzet, téglalap, háromszög, kör).

RELÁCIÓK, FÜGGVÉNYEK, SOROZATOK

Legyen jártas egyszerű relációk értelmezésében, kifejezésében, megfogalmazásában.

Legyen jártas a számok nagyságának összehasonlításában, ismerje fel a szabályokat, és tudja azokat megfogalmazni.

Tudjon állandó különbségű számsorozatot folytatni mindkét irányban.

STATISZTIKA, VALÓSZÍNŰSÉG

Nincs elvárt minimális teljesítmény,

KÖVETELMÉNY

Biztos számfogalom 1000-es, műveletvégzés 1000-s, egyszerűbb esetekben analógiák segítségével 10000-es számkörben.

Megfelelő számolási technika kialakultsága. A feladatok ellenőrzésében zsebszámológép használata

A számok tulajdonságainak értése egyre bővülő tartalommal

Egyszerű szöveges feladatok rajz segítségével való megoldása szóban, illetve számfeladattal leírva.

A tanult síkidomok felismerése, azok csoportosítása tulajdonságaik alapján.

A mérőeszközök biztonságos használata.

A m, dm, cm, l, dl, kg, dkg, óra, perc mértékegységek ismerete.

Megadott szempontok szerint elemek osztályozása, sorba rendezése.

Állítások igazságának/ hamisságának eldöntése.

Egyszerű sorozat szabályának felismerése, megkezdett sor folytatása, kiegészítése

KÖRNYEZETISMERET

3 – 4. ÉVFOLYAM

CÉLOK, FELADATOK

Az élőlények sajátosságainak, a közvetlen természeti környezet változásainak, jelenségeinek elemi szintű megismertetése.

A korszerű, elemi természettudományos műveltség alapozása.

A természet megszerettetése, kincseinek megóvása, az élő és élettelen környezet iránti érzékenység és felelősség kialakítása. A környezetvédő magatartásra nevelés.

Az élővilág és környezete kapcsolatainak, egymásra utaltságának tudatosítása.

Alapozza meg a természethez, a közösséghez, a szülőföldhöz, a hazához tartozás örömét és az ehhez kapcsolódó felelősségérzetet.

Keltse fel a tanulók érdeklődését közvetlen és tágabb környezetük tárgyai, jelenségei iránt.

Motiváljon a gyermeki kíváncsiságra, a tapasztalatszerzésre, az együttműködésre környezete megismerésében.

Segítse a tanulók tér- és időbeli tájékozódó képességének fejlődését.

Mutassa be az élő és élettelen természet szépségét, sokszínűségét és érzékeltesse a körülöttünk lévő természet egységét.

Ismertesse meg a természet megfigyelésére alkalmas – életkoruknak megfelelő – módszereket.

Fedeztesse fel a tanulóval, hogy ő maga is a természet része.

Megfigyeltetni a lakóhely közelében, majd a távolabbi környezetben előforduló élőlények jellemzőit.

FEJLESZTENDŐ KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK

Percepciós készség, felismerő, ráismerő készség, grafomotoros készség, elemzés készsége, a vizsgálódás képessége, megfigyelőképesség, sorba rendezés, szóbeli kifejezőképesség, kommunikációs változások észrevételének képessége, téri tájékozódás, időbeli tájékozódás képessége. Gondolkodási képesség. Becslés, mérés képessége. Elemi szintű általánosítás képessége.

Megismerési módszerek (tapasztalat, megfigyelés, csoportosítás) alkalmazásának képessége.

A természettudományos ismeretszerzés képessége. Érdeklődés a természet iránt. Pozitív attitűd. Összehasonlítás, csoportosítás képessége. A szűkebb, majd tágabb környezetben való biztonságosabb eligazodás képessége.

Folyamatos gyermeki aktivitás, a cselekvésbe ágyazott megismerési tevékenység.

TEVÉKENYSÉGEK

Megfigyelés, vizsgálódás, tapasztalatszerzés, mérés, becslés, összehasonlítás.

Gyűjtőmunka, tablók készítése.

Ismeretszerzés a médiából és más tanórán kívüli forrásból.

Egyszerű kísérletek megfigyelése és végzése.

Aktív részvétel az iskolai és otthoni feladatok végzésében.

A lakóhely és környékének bejárása, megfigyelése, szóbeli beszámolás.

Tulajdonságlisták összeállítása.

KÖVETELMÉNY

Tudjon csoportosítani adott szempontok alapján. Vegye észre, hogy a tulajdonságok egy része fontos, lényegi, míg mások kevésbé fontosak.

Tudja, hogy a víz és a levegő elengedhetetlen feltétele az élőlények létezésének.

Tapasztalja meg, hogy a halmazállapotok egymásba átalakulhatnak.

Fedezze fel az időbeli sorrendiséget a napi, havi történésekkel kapcsolatosan. Tudja az évszakok, hónapok, napok, napszakok nevét.

Tudja megkülönböztetni a tűlevelű és a lomblevelű fát.

Ismerje a lényeges különbséget a fa és a cserje között, növények részei

Vegyen részt növényápolásban és a környezetében lévő állatok gondozásában.

Fedezze fel, hogy az évszakok változása periodikus változásokat okoz a növények életében.

Tudja felismerni a különböző élőhelyek jellemző állatait.

Ismerje fel a háziállatokat képen és lehetőség szerint a valóságban is.

Tudja, hogy az ember gondoskodik az állatokról és az állatok táplálékot nyújtanak az embernek.

Ismerje a helyes étkezési rendet és étkezési szokásokat.

Tudja, hogy betegség esetén orvoshoz kell fordulnia.

Használja tudatosan a szeméttgyűjtőket.

Tájékozódjon biztonsággal az iskola épületében és a lakásban.

Ismerje az utat a lakástól az iskoláig.

Aktívan vegyen részt a tapasztalatok önálló vagy kiscsoportban történő gyűjtésében.

Legyen képes a tapasztalatait mondatokba foglalni, rajzban vagy írásos formában rögzíteni.

Ismerje környezetének legjellemzőbb felszíni formáit és vizeit.

Használja a földrajzi neveket, ismerje a fő világtájak nevét.

MATEMATIKA

5 – 8. ÉVFOLYAM

CÉLOK, FELADATOK

5. ÉVFOLYAM

A környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak megismertetése.
A matematika iránti vonzódás kialakítása annak gyakorlati hasznosíthatóságának szempontjából.
Az egész számok fogalmi megalapozása. A tanult számolási eljárások készségi szintű ismerete a természetes számok körében. A műveletfogalom megalapozása az egész számokkal.
Eszközhasználat megtanítása a geometriai feladatokban.
Önértékelés, tevékenységsszervezés képességének kialakítása.
Tegyen képessé az utasítások követésére, a társakkal való együttműködésre.
Tudatosítsa a feladatra való koncentrációt.
Tegyen alkalmassá a hibák egyszerű utasítással történő megtalálására, kijavítására.
Biztosítsa – változatos matematikai tevékenységek során, az életkor és az egyéni sajátosságok figyelembevételével – a megismerés képességének fejlődését.
Az ismeretek fokozatos bővítésével segítse a tantárgy szeretetét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

A mennyiségek közötti összefüggések feltárása.
A számfogalom elmélyítése, számkörbővítés.
A geometriai látásmód, mennyiségfogalom megalapozása. Jártasság a szerkesztőeszközök használatában.
Elemi logikai kapcsolatok felfedező képességének fejlesztése. Az ismeretek alkalmazása a matematika más témaköreiben. A tanulók szemléletformálása a valóság észleléséhez.
A tanulási igény szint kialakítása. Gondolkodási képesség fejlesztése. A kifejezőképesség fejlesztése.
Az önállósági tevékenység fokozása.
Az együttműködés egyre önállóbb gyakoroltatása.

KÖVETELMÉNY

Biztos számfogalom tízezres számkörben. Számok írása; összehasonlításuk, sorba rendezésük.
A négy alapművelet az adott számkörben, szóban és írásban (osztás kétjegyű osztóval). Helyes műveletei sorrend ismerete.
Egész számok összehasonlítása, nagyság szerinti sorba rendezésük.
Kis abszolút értékű egész számok összeadása, kivonása.
A tört kétféle értelmezése, a számláló, nevező pontos jelentése.
Tört értékének viszonyítása az 1 egészhez.
Azonos nevezőjű törtek összehasonlítása, összeadása, kivonása.
Tizedes törtek írása, olvasása; helyi érték.
Egyszerű szöveges feladatok megoldása.
A biztos és lehetetlen esemény felismerése konkrét feladatok kapcsán.
Szakasz másolása, adott távolságok felmérése.
A hosszúság, terület, idő, tömeg mértékegységeinek ismerete.

Téglalap (négyzet) területének, területének kiszámítása.
Ponthalmazok távolságának megmérése.
Körzök, vonalzők helyes használata, két vonalzőval párhuzamosok, merőlegesek rajzolása.
Szögmérő használata, konkrét szögek nagyságának megmérése.
Testek és síkidomok csoportosítása a tanult tulajdonságok alapján.

CÉLOK, FELADATOK

6. ÉVFOLYAM

A környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak megismertetése.
Gondolkodási műveletek bővítése. A matematikai fogalmak használata.
A racionális szám. A műveletfogalom megalapozása a tört számokkal.
Szerkesztési algoritmusok kialakítása. A mennyiségfogalom bővítése.
Önértékelés, tevékenységszervezés képességének fejlesztése.
Segítse a közvetlen környezet összefüggéseinek a megismerését.
Késztesse a tanulót a meglévő ismereti kipróbálására, a feladatra való koncentrációra.
Tegyen képessé az utasítások követésére, a társakkal való együttműködésre.
Tegyen alkalmassá a hibák megtalálására, kijavítására.
Tárja fel a matematikai modellek és a műveletek közötti kapcsolatot.
Segítse a műveletvégzést az algoritmusok megismerésével.
Biztosítsa – változatos matematikai tevékenységek során, az életkor és az egyéni sajátosságok figyelembevételével – a megismerés képességének fejlődését.
Bővítse az ismeretszerzéshez szükséges szokásokat, módszereket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

A mennyiségek közötti összefüggések feltárása. Algoritmusok kialakítása, kauzális gondolkodás fejlesztése.
A számfogalom elmélyítése, számkörbővítés. A mennyiségek leképezése a számok viszonyában, a mennyiségek változásának leképezése a műveletvégzés magasabb szintjén. Cselekvéssorok, tények, jelenségek értelmezése, az adatok elemzésével.
A geometriai látásmód, mennyiségfogalom megalapozása. Becslési képesség fejlesztése.
Elemi logikai kapcsolatok felfedező képességének fejlesztése. A rendezés, a rendszerezés az osztályozás képességének fejlesztése. Adatgyűjtési technikák fejlesztése.
A tanulási igény szint kialakítása. Gondolkodási képesség fejlesztése. A fogalmi gondolkodás fejlesztése. Konkretizálás, általánosítás. A kifejezőképesség fejlesztése.
Az önellátási tevékenység fokozása. Az élményszerzés képességének kialakítása. Az együttműködés egyre önállóbb gyakoroltatása.

KÖVETELMÉNY

Számok írása, olvasása milliók számkörben, ábrázolásuk számegegyenesen.
Racionális számok összeadása, kivonása, szorzása, osztása.
Mennyiségek törtrészének kiszámítása.
Szövegértelmezés, szükséges adatok kiválogatása.
Egyszerű szöveges feladatok megoldása az arány- és százalékszámítás témakörében.
Oszthatósági szabályok: 2-vel, 5-tel, 10-zal, 100-zal.
Tájékozódás a derékszögű koordináta rendszerben; pontok ábrázolása.
Grafikonról érték-párok leolvasása, táblázat adatainak ábrázolása.
Mérések megfelelő pontossággal való elvégzése.
Hosszúság, űrtartalom, idő, terület, mértékegységeinek ismerete, átváltásuk.
Párhuzamos és merőleges egyenesek előállítás, felismerése.
Szakaszfelező merőleges és szögfelező egyenes szerkesztése.

Sokszögek csoportosítása adott tulajdonság alapján.
Pont, szakasz, háromszögek tengelyesen tükrös képének megszerkesztése.
Konkrét feladatokban a biztos és lehetetlen esemény felismerése.
Két szám átlagának meghatározása.

CÉLOK, FELADATOK

7. ÉVFOLYAM

A környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak fogalom szintű megismertetése.
Az egyszerű matematikai problémák felismerése, megoldása.
Természetes számfogalom, műveletfogalom kialakítása 10 000 000-es számkörben.
Műveletvégzés a racionális számok körében.
A geometriai alakzatok tulajdonságainak bővítése, új szabványmértékek bevezetése.
Szerkesztési alapismeretek bővítése.
A mindennapi élethelyzetekben előforduló matematikai feladatok önálló megoldása.
Önértékelés, tevékenységszervezés képességének fejlesztése.
A közös munkavégzés képességének alakítása.
A folyamatos munkavégzés képességének fejlesztése.
A matematikai műveletek és szabályok közötti kapcsolatok tudatosítása.
A függvényyszerű gondolkodás alapozása.
Az oksági összefüggések felismerésének fejlesztése.
Az ismeretek gyakorlatban való megtapasztalása, a tanulás hasznosságának tudatosítása.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

Az ismeretek elvonatkoztatása a műveletek szintjén.
A számfogalom elmélyítése, számkör bővítés. A mennyiségek leképezése a számok rendszerében, a műveletek értelmezése az alkalmazás szintjén.
Tapasztalatszerzés a gyakorlati életben előforduló mérések területén. A térlátás fejlesztése, mértékváltás alkalmazása. A rész és egész viszonyának értelmezése.
Az összehasonlító-, az összefüggéseket felfogó és kiegészítő képesség fejlesztése. Az adatfeldolgozó, adatelemző képesség fejlesztése.
Gondolkodási képesség fejlesztése: a lényeglátás fejlesztése, a gondolkodási műveletek elmélyítése.
Az önellátási tevékenység önálló végzése. Az élményszerzés és élménynyújtás képességének kialakítása. Az önértékelés az önismeret egyre árnyaltabb és pontosabb megfogalmazása.
Iskolaszintű csoportméretben a szociális szokások viselkedések alkalmazásának gyakoroltatása. Az együttműködés önálló gyakoroltatása.

KÖVETELMÉNY

Az alapl műveletek biztos elvégzése bármilyen alakú racionális számok körében.
Egyenes és fordított arányosság alkalmazása konkrét feladatokban.
Százalékszámítás algoritmusának elsajátítása.
Műveletei tulajdonságok biztos ismerete, műveletek sorrendje.
Lineáris egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása mérlegelvével.
Egyszerűbb szöveges feladatok megoldása.
Koordinátákkal megadott pontok ábrázolása koordináta-rendszerben.
Pontok koordinátáinak leolvasása grafikonról, adott feltételnek megfelelő pontok meghatározása, grafikonok értelmezése.
Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint; néhány taggal megadott sorozat

esetén, szabályok keresése.
A geometriai alapfogalmak helyes használata.
Hosszúság, terület, térfogat, tömeg, űrtartalom, szög, idő szabványos mértékegységeinek ismerete.
Sokszögek kerületének meghatározása.
Háromszögek, speciális négyszögek területének meghatározása.
Háromszög és négyszög alapú egyenes hasábok és a henger jellemzése.
Alapszerkesztések végrehajtása, a szerkesztések lépéseinek megtervezése.

CÉLOK, FELADATOK

8. ÉVFOLYAM

A környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak fogalom szintű megismertetése.
A lényeglátás és az elvonatkoztató képesség, logikus gondolkodás fejlesztése. Az egyszerű matematikai problémák felismerése, megoldása.
Műveletvégzés a racionális számok körében.
A geometriai alakzatok tulajdonságainak bővítése.
A mindennapi élethelyzetekben előforduló matematikai feladatok önálló megoldása, a továbbképzési igény egyszerűbb szintű kielégítése.
Önértékelés, tevékenységszervezés képességének fejlesztése.
A mindennapokban felmerülő problémák felismeréséhez segítség adása.
Ösztönzés a meglévő ismeretek alkalmazására.
A közös munkavégzés képességének alakítása. A folyamatos munkavégzés.
A matematikai műveletek és szabályok közötti kapcsolatok tudatosítása.
A függvényszerű gondolkodás fejlesztése.
Az oksági összefüggések felismerésének fejlesztése, az ismeretszerzéshez szükséges szokások, módszerek egyénre jellemző kialakítása.
Az ismeretek gyakorlatban való megtapasztalása, a tanulás hasznosságának tudatosítása.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

Az ismeretek elvonatkoztatása a műveletek szintjén. Analógiák kialakítása, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
A mennyiségek leképezése a számok rendszerében, a műveletek értelmezése az alkalmazás szintjén. Cselekvéssorok, jelenségek, tények, értelmezése, mint problémamegoldás.
A térlátás fejlesztése, mértékváltás alkalmazása.
Az összehasonlító-, az összefüggéseket felfogó és kiegészítő képesség fejlesztése. A függvényszerű gondolkodás megalapozása.
Az adatfeldolgozó, adatelemző képesség fejlesztése.
A továbbtanulási szándék kiépítése. Gondolkodási képesség fejlesztése: a lényeglátás és az elvonatkoztató képesség fejlesztése, a gondolkodási műveletek elmélyítése.
Iskolaszintű csoportmértben a szociális szokások viselkedések alkalmazásának gyakoroltatása, a szabálykövet magatartás előnyeinek, hasznosságának felismerése.
Az együttműködés önálló gyakoroltatása.

KÖVETELMÉNY

A tanuló használja a matematika nyelvét a gondolkodási műveletek végzésekor.
Biztos műveletvégzés a racionális számok bármely alakjával.
A zsebszámológép használata.
Arányosság és százalékszámítási feladatok megoldása.
Lineáris egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása, a megoldások ellenőrzése.
Egyszerű szöveges feladatok megoldása egyenlettel.
Lineáris függvények ábrázolása.

Pitagorasz tételének ismerete, alkalmazása egyszerű feladatokban.

Hasáb felszínének és térfogatának kiszámítása.

Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi szituációkban.

Grafikonok készítése, olvasása egyszerű esetekben.

Ismerje a statisztikai adatok feldolgozásának, rendezésének módját.

Legyen képes adott szabályú táblázatot kiegészíteni, adatokat ábrázolni koordináta-rendszerben. Legyen képes megállapítani a valószínűségi játékok és kísérletek kimenetelét.

FIZIKA

7 – 8. ÉVFOLYAM

CÉLOK, FELADATOK

7. ÉVFOLYAM

- A korszerű fizikai szemléletmódra nevelés.
- A mindennapi élet és a technikai fejlődés által felvetett egyszerűbb, fizikával kapcsolatos ismeretek nyújtása.
- A fizikai jelenségek, folyamatok iránti érdeklődés felkeltése.
- A technikai és kommunikációs készség, a gondolkodás fejlesztése.
- A szakmatanulás megalapozása a fizikai ismeretekkel.
- Környezettudatos magatartásra, aktív környezetvédelemre nevelés.
- Alapismeretek nyújtása az anyag fizikai tulajdonságairól, a kölcsönhatásokról, a mindennapi gyakorlatban is megfigyelhető problémákról.
- A fizikai vizsgálatok eszközrendszerének, munkamódszereinek megismertetése. A pontosság, a munkafegyelem jelentőségének beláttatása.
- A megismerési módszerek egyre önállóbb használatának gyakoroltatása, a tapasztalatok pontos megfogalmazása.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

- Fokozódó igény és kíváncsiság a kísérletezés, a vizsgálódás, a folyamatok megértése iránt.
- Gyakorlottság megteremtése az ábrák értelmezésében az eszközök működésének megértésében, egyszerű szóbeli, írásbeli leírásában.
- Változások felismerése, okok keresése irányítás mellett.
- Jelenségek, kísérletek megfigyelése, értelmezése szóban.
- Becslések, mérések, az eredmények ellenőrzése, lejegyzése.
- Fizikai problémák felismerése a gyakorlatban, megoldások keresése.
- Ismeretterjesztő irodalom, lexikonok, információhordozók használata tanári segítséggel.

KÖVETELMÉNY

- A tanuló legyen képes egyszerű mechanikai és hőtani jelenségeket megfigyelni a gyakorlatban és kísérletekben, fogalmazza meg tapasztalatait.
- A tanuló legyen képes egyszerű jelenségek, kísérletek irányított megfigyelésére, a látottak elmondására.
- A változások, kölcsönhatások felismerése.
- Az egyes kölcsönhatások jellemzőinek ismerete.
- A különböző halmazállapotok jellemzése a részecskemodell alapján.
- Hosszúság, hőmérséklet és az idő mérése készségi szinten, mértékváltások.
- Az egyenletes mozgás jellemzése.
- Erő fogalma, dinamikai értelmezése, mértékegysége; ábrázolása.
- Erőfajták ismerete.
- Newton III. törvénye.
- Az energia-megmaradás törvénye és alapvető jelentősége.

Arkhimédész törvénye; úszás, lebegés, merülés feltételei.
Ismerje fel a halmazállapot-változásokat a mindennapok gyakorlatában.
Tudjon gyakorlati példákat mondani a hőmérséklet mérésére.
Példák segítségével tudja értelmezni, hogy mi a különbség a test súlya és tömege között.
Ismerje fel az anyagok halmazállapotát, tudja azokat jellemezni.
Ismerjen fel a gyakorlatban néhány egyszerű gépet.
Tudjon példát mondani a nyomás fizikai törvénye alapján készült berendezésére.

CÉLOK, FELADATOK

8. ÉVFOLYAM

A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban, a környezetkímélő magatartás tudatos vállalására nevelés.
A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése.
A gyakorlati élet szempontjából fontos ismeretek adása a fénytán körében.
Az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

Tapasztalatok a fizikai folyamatokról: tapasztalatokon alapuló tudásbővítés az anyagokról.
A gondolkodási képesség fejlesztése.
A megfigyelő, kísérletező, problémafelismerő, összehasonlító önálló tanulási képesség kialakítása.
Az iskolai kísérletekben tapasztaltak összekapcsolása a mindennapok történéseivel.
A fizikában tanultak széleskörű kiterjesztése az ember egészségének és környezetének védelmére, a károsító tényezők, hatások megelőzésére.
A modern fizikatudomány eredményeinek, veszélyeinek megmutatása.
Kísérletek megfigyelése, egyszerű kísérletek önálló végzése.
Mérések, méréseredmények leolvasása.
Könyvtár- és médiahasználat.

KÖVETELMÉNY

A testek elektromos állapotának értelmezése. Elektromos mező.
Elektrosztatikai kísérletek elvégzése, megmagyarázása.
Elektromos áram; áramerősség fogalma.
Anyagok csoportosítása elektromos tulajdonságuk szerint.
Az elektromos jelenségek felismerése az iskolán kívüli életben is.
Az elektromos áram hatásainak ismerete és ezek gyakorlati alkalmazása, haszna és veszélye.
Az elektromos berendezéseken feltüntetett adatok értelmezése. A balesetmegelőzési és érintésvédelmi szabályok ismerete, betartása.
A háztartási elektromos energiatakarékosság jelentősége és lehetőségei.
Az elektromágneses indukció felismerése.
A fény terjedési tulajdonságainak és kölcsönhatásainak ismerete.
Síktükör, domború tükör, homorú tükör alkalmazására példák.
Szem működésével és védelmével kapcsolatos tudnivalók, a szemüveg szerepének ismerete.

KÉMIA

7 – 8. ÉVFOLYAM

CÉLOK, FELADATOK

7-8. ÉVFOLYAM

Olyan alapismeretek nyújtása, amelyek lehetővé teszik a modern életben megjelenő vegyszerek kémiai folyamatok felismerését.

Segítség nyújtása abban, hogy a kémia tudományának gyakorlati eredményei ne fenyegetettséget jelentsenek, hanem lehetőséget a komfortosabb élet megteremtésére.

A természettudományokon belül felkelteni a tanulók érdeklődését a kémia iránt.

A kémiai megfigyelésekhez, kísérletekhez szükséges eszközök, anyagok, módszerek és magatartás megismertetése.

Az alapvető kémiai fogalmak, műveltségelemek elsajátíttatása.

A mindennapi életben megjelenő kémiai jelenségek felfedeztetése és értelmezése.

A megszerzett tapasztalatok, tudáselemek alkalmazása a napi problémák megoldásában.

A figyelem felkeltése, motiválás a kémia tudományával kapcsolatos hírek, cikkek, könyvek, tudósítások olvasására, értelmezésére.

Meggyőződés kialakítása arról, hogy az ember felelős környezete állapotáért.

A természet szeretetére és a környezettudatos, környezetvédő magatartásra nevelés.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

Az ismeretszerzés iránti igény felkeltése, fenntartása.

Gyakorlottság az önálló kísérletezésben az egyszerű ártalmatlan anyagok, folyamatok megfigyelésénél; gyakorlat szerzése a lényegkiemelésben, csoportosításban, összehasonlításban, az elemzésben.

Ismeretek szerzése a környezetben előforduló anyagokról: biztonságos szakszerű használatuk a hétköznapokban;

A környezetszennyezés káros következményeinek megértetése.

Szokásrend, viselkedésrend megerősítése.

Tudatosság erősítése az életvezetésben, az egészségük megőrzésében, a háztartásvezetésben.

Megfigyelés és összehasonlítás.

Kísérletek.

Tapasztalatok gyűjtése, megfogalmazása, következtetések levonása.

A mértékegységek gyakorlása.

Összefüggések felfedezése tanári segítséggel.

A tapasztalatok felhasználása a mindennapi gyakorlatban.

Információk felkutatása.

Szabályok gyakorlása.

Modellezés.

A szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése, használata.

KÖVETELMÉNY

Lássa be a kémiai ismeretek fontosságát a mindennapi életben és a tudományos fejlődésben.

Tudja csoportosítani tanári segítséggel a változásokat aszerint, hogy megváltozott-e az anyagok minősége.

Ismerje fel a vizsgált anyagok leglényegesebb fizikai és kémia tulajdonságait.

Tudja, hogy az oxigén és a víz elengedhetetlen feltétele az életnek.

Ismerje a tűz hasznát és pusztítását. Ismerje a tűzoltás néhány alapszabályát.

Tudja, hogy a lóg veszélyes mérge, ismerje kezelésének szabályait.

Mondjon példát lógok hasznosítására.

Legyen képes tájékozódni a napi sajtóban, ismereteket szerezni a médián keresztül, tudja azokat átadni, értelmezni.

Fogalmazza meg tanári segítséggel, majd fokozódó önállósággal a vizsgált anyagok jellemző tulajdonságait.

A tanuló ismerje a tanult elemek és vegyületek nevét.

Tudjon példát mondani felhasználásukról, jelentőségükről az ember életében.

Ismerje azokat a veszélyeket, amelyeket a tanult kémiai anyagok jelenthetnek, tartsa be kezelésük, tárolásuk szabályait.

Tudja, hogy a vásárolt termékek használata előtt mindig el kell olvasni a használati utasítást és azt maradéktalanul be kell tartani.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

5 – 8. ÉVFOLYAM

CÉLOK, FELADATOK

- A későbbi tanulmányokhoz szükséges és a felnőtt életben használandó olvasni és írni tudás (szövegértés és szövegalkotás) gondozása és továbbfejlesztése, melynek célja a beszédkultúra, az önkifejezést segítő kommunikáció kialakítása.
- Olyan nyelvi integráció kialakítása a nyelvhasználatban, amely lehetővé teszi a biztonságos, az egyénre jellemző nyelvhasználati gyakorlat kialakulását.
- A helyes erkölcsi, esztétikai érzék formálása, a személyiség gazdagítása az olvasott irodalmi műveken keresztül.
- A kultúrához hozzásegítő, valamint a nemzeti hovatartozás érzését alakító anyanyelvi képességeknek, készségeknek a továbbfejlesztése.
- A tanuló ön- és emberismeretének gazdagítása.
- A társas nyelvhasználati, fogalmi, gondolkodásbeli, érzelmi, ízlésbeli, erkölcsi műveltségé továbbépítése.
- A szövegalkotási és a szövegértési képesség folyamatos fejlesztése.
- Önbizalom-növelő, az önismeretet elősegítő neveléssel a játékoság és az alkotóképesség fejlesztése.
- A tanulók bevezetése az irodalmi szövegek feldolgozásával a magyar nyelv rendszerébe. Az információszerzés, az információk rögzítésének segítése.
- Hozzájárulás az aktív szókincs folyamatos gyarapításához, a választékos kifejezőmód elsajátításához.
- Az alkalmazkodó képesség formálása: szituációhoz, témához, beszédpartnerhez.
- A rendszeres olvasási igény kiépítése az olvasási szokások kialakításával.
- Képzletvilág gazdagítása, differenciáló és lényegkiemelő képesség fejlesztése.
- Helyesírási ismeretek bővítése az előírt normák eléréséért.
- A szófajok és a mondatrészek körében elsajátított ismeretek analizálása, szintetizálása.
- A közösségi kommunikációban történő biztonságos eligazodás segítése.
- A különböző műfajú és tematikájú művek elemzésében való tájékozottság bővítése.
- A nemzeti azonosságtudat fejlesztése.
- A más tantárgyak tanulása során elsajátított ismeretek alkalmazásának fejlesztése.

A TANTÁRGY KIEMELT HABILITÁCIÓS, REHABILITÁCIÓS CÉLJA

- A beszédindíték, beszédkedv fokozása, a nyelvi/kifejezésbeli gátlások leküzdése.
- A különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő, tartalmilag és formailag is helyes beszéd megerősítése.
- A beszédfonetikai eszközök helyes használatának tudatosítása az olvasás és a beszéd során.
- A szókincs gyarapítása, aktivizálása.
- A szövegértés, szövegelemzés képességének fejlesztése (lényegkiemelés, differenciálás, összehasonlítás).
- A véleményalkotó képesség, a kulturált vitakészség fejlesztése.
- Az emlékezet, a figyelem, a megfigyelőképesség fejlesztése prózai, illetve verses részletek

megtanulásával.

A nyelvi/nyelvhasználati zavarok korrigálása, megszüntetése.

A nyelvhelyességi és helyesírási szabályok szóbeli és írásbeli alkalmazásának gyakorlása.

Az írásbeli szövegalkotás fejlesztése.

5-6. ÉVFOLYAM

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

Kommunikációs készségek fejlesztése.

Beszédtechnikai készség, szövegszerkesztési képesség fejlesztése.

A mindennapi érintkezés helyzeteinek és szóhasználatának megfigyelése, megjelenítése, a kulturált viselkedési formák, illemszabályok elsajátítása.

Beszédtechnikai és fonetikai gyakorlatok.

Nyelvtani, helyesírási ismeretek alkalmazása, önellenőrzés, hibajavítás fokozódó önállósággal. A tudatos nyelvhasználat fejlesztése.

Különböző szövegek néma és hangos olvasása.

Helyesírási gyakorlatok: szókészlet, a helyesírási segédkönyvek alapján (másolás, diktálás utáni írás, példák gyűjtése adott szempontok szerint).

A szövegtagolás, a lényegkiemelés, az időrendiség, a tömörítés gyakorlása.

Vélemény megfogalmazása – szóban és írásban – az olvasott szövegek szereplőinek cselekedeteiről, nézeteiről.

A beszédkultúra továbbfejlesztése: együttműködés a társakkal beszélgetésben, vitában, feladatmegoldásban.

Társas kapcsolatok fenntartására irányuló képesség.

A tanult nyelvtani fogalmak, szófajok gyűjtése irodalmi szövegből.

Könyvtári ismeretek az életkori sajátosságoknak megfelelően. Adatok rendszerezése – segítséggel.

Gyermeklexikonok, kézikönyvek megismerése, használata irányítással.

Erkölcsei, irodalmi értékek felfedeztetése (gyerekek–felnőttek viszonya, szeretet, féltés, próbatételek, hősiesség) az olvasott művek alapján.

Levélírás, boríték címezése, postai űrlapok kitöltése, feladása postán.

Szövegszerkesztési képességek fejlesztése.

A leírás, jellemzés, elbeszélés gyakorlása más tantárgyakból vett tárgyról, személyekről, jellemzőik megfogalmazásával – segítséggel.

Gyakorlatok az írásmód tempójának és rendezettségének, a helyesírási biztonságnak továbbfejlesztésére.

A differenciáló-, összehasonlító képesség fejlesztése. A verbális emlékezet. Az empátia.

Beszámoló átélt vagy olvasói élményről szóban, írásban, rajzban.

Dramatizált, szituációs játékok.

KÖVETELMÉNY

- A tanuló beszéljen tisztán, érthetően, alkalmazza a beszédfonetikai eszközöket.
- Legyen képes eligazodni a mindennapi kommunikációs helyzetekben.
- Tartsa be a viselkedési és illemszabályokat.
- Legyen gyakorlott egyszerű helyzetekben az önálló véleménynyilvánításban.
- Ismerje fel a kérdőszavak alapján a tanult szófajokat, és igyekezzon fokozott önállósággal alkalmazni az ezekhez kapcsolódó nyelvtani szabályokat.
- Ismerje fel a tanult irodalmi és fogalmazási műfajokat, tudjon egy-egy rövid mesét, verset elmondani.
- Legyen képes szóban és írásban – az olvasott vagy átélt – élmények közlésére adott szempontsor szerint.
- Tudjon írásbeli munkát készíteni – előkészítés után, segítséggel – a tanult műfajokban, a szövegszerkesztés szabályainak alkalmazásával, irányítás mellett.

- Olvasson az osztályfoknak megfelelő jó tempóban, értelmesen, elemezze irányítással tartalmi és formai szempontból az olvasottakat.
- Legyen képes – irányítással – a megismert irodalmi szövegekben a lényeg kiemelésére és a szöveg tömörítésére, elemzésére.
- Vegyen részt aktívan dramatizálásban, gyűjtőmunkában.
- Ismerje fel a tanult irodalmi művekben a pozitív és negatív hősöket, tudjon véleményt nyilvánítani – irányítással – a művekkel kapcsolatban.

7-8. ÉVFOLYAM

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK, TANULÁSSZERVEZÉS

Együttműködés a beszédpartnerekkel. Gyakorlatok a vitakultúra fejlesztésére.

Irodalmi olvasmányokhoz, mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó véleményalkotás, -nyilvánítás.

Szövegelemzés, a tanult nyelvi egységekről tanultak szintetizálása.

A mindennapi vagy irodalmi témákról ismeretek, példák gyűjtése a könyvtári katalógus, tartalomjegyzékek, prospektusok segítségével. A gyűjtött anyag válogatása, feldolgozása önállóan vagy csoportmunkában.

Tájékoztató és véleményformáló tömegkommunikációs műfajok gyűjtése, elkülönítése, ismertetése, készítése irányítással (cikk, hír, tudósítás, riport, hirdetés, reklám, glossza).

A gyakoribb tömegkommunikációs műfajok elemzése, értékelése.

Helyesírási, mondattani és nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása a szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokban, komplex elemzési gyakorlatok a szótan, mondattan körében.

Táblázatok, ábrák, rajzos útmutatók, felelettervek készítése a tanult nyelvtani, szövegtani, irodalmi műfaji és kifejezőeszközbeli ismeretek rendszerezésére.

Beszámoló szóban, írásban az olvasott műről, látott vagy átélt élményről.

Elbeszélés, leírás, jellemzés, levélírás fokozott önállósággal.

Példák keresése a történelemnek az irodalomra gyakorolt hatásáról.

Összehasonlítások a hasonló műfaji jellemzők, a szerkezeti felépítés, a nyelvi kifejezések összevetésével.

Önálló szókincsgyűjtés lexikonokban, szótárakban.

Az olvasott szövegek mögöttes jelentéseinek tudatos keresése, önálló megfogalmazása, képi, zenei megjelenítése a társművészetek forrásainak felhasználásával.

A művészi kifejezőmódok, stílus eszközök funkcióinak megfigyelése, értelmezése.

Érzelmek, magatartások, jellemek, kapcsolatok, indítékok önálló bemutatása, például a jellemzés, az ismertetés műfajában.

Tanulást, információgyűjtést segítő könyvek használata.

Korokhoz kötődő témák, problémák meglátása irodalmi művekben

KÖVETELMÉNY

- A tanuló legyen tájékozott az alapvető tömegkommunikációs helyzetekben és műfajokban.
- Ismerje fel a tömegkommunikáció szerepét és hatását.
- Tartsa tiszteletben mások véleményét.
- Ismerje fel a nyelvi szövegben a tanult hangtani, szó- és alaktani, mondattani jelenségeket irányítással.
- Legyen képes a helyesírási segédkönyvek eszközszintű használatára.
- Rendelkezzen olvasható írásmóddal. Tudjon önállóan 7-8 mondatban beszámolni irodalmi, film- és színházi élményeiről szóban és írásban.
- Vegyen részt aktívan a közös dramatikus játékokban és az azokat elemző beszélgetéseken.
- Olvasónaplóban, feljegyzés, vázlat, jellemzés vagy elbeszélés formájában tudja az

olvasott művekben megjelenített emberi problémákat, kapcsolatokat, élethelyzeteket, erkölcsi kérdéseket megnevezni, bemutatni.

- Legyen tájékozott a tanult irodalmi kifejezésformák felismerésében és megnevezésében.
- Legyen képes kitölteni, megírni a mindennapi élet alapvető, egyszerűbb hivatalos iratait (feladóevény, pénzesutalvány, csekk, hivatalos levél, kérvény).
- Ismerje fel ezek formai követelményeit, tudjon tájékozódni a kitöltés módjáról.
- Fejlettségi szintjének megfelelően legyen képes felfogni a tömegkommunikációs eszközök lényegi mondanivalóját, tudjon ezekhez viszonyulni.
- Legyen képes egy-egy film – irányítás melletti – elemzésére.
- Ismerjen néhány hazai és külföldi filmművészeti alkotást.

TERMÉSZETISMERET

5 – 6. ÉVFOLYAM

CÉLOK, FELADATOK

Természettudományosan megalapozott, a tanulók által is megfigyelhető, megvizsgálható, a különböző ismeretszerzési forrásokból megerősíthető tudás átadása a környezet tárgyairól, anyagairól, élőlényeiről, jelenségeiről, folyamatairól.

Az életkornak, a fejlettségnek megfelelő és a sajátos nevelési igényekkel összhangban lévő megismerési módszerek megtanítása.

A közvetlen környezetben végezhető – természettel kapcsolatos tevékenységek elsajátítása.

A földrajzi ismeretek tanulásának megalapozása.

A térképen való tájékozódás kialakulásának segítése.

A szűkebb és tágabb környezet megismerése iránti igény kialakítása.

A tanuló tájékozódási képességének (térben, időben és saját személyére vonatkozóan) fejlesztése.

Az élő és élettelen természet kölcsönös egymásra hatásának, sokféleségének megismertetése.

A környezetük szépségét érzéklni tudó, azért tudatosan tenni képes emberré nevelés.

A haza iránti megbecsülés, szeretet, a közösséghez tartozás érzésének felkeltése.

KÖVETELMÉNY

A tanuló tudja tapasztalatait szóban, írásban rögzíteni.

Legyen tapasztalata a hő hatására bekövetkező változásokról.

Ismerje a tanult és vizsgált anyagok jellemző tulajdonságait, tudja azokat felsorolni.

Tudja, hogy tűz esetén hogyan kell segítséget kérni.

Ismerje a természet növények, valamint a házi és ház körül élő állatok szerepét az ember életében.

Tudja adott szempontok szerint jellemezni a tanult állatok testfelépítését, kültakaróját, életmódját, táplálkozását, szaporodását.

Tudja felsorolni az időjárás elemeit és ezek segítségével önállóan jellemezni a napi időjárást.

Tudja felsorolni és kijelölni a fő világtájakat a valóságban és a térképen.

Tudja használni az iránytűt.

Ismerje a színek jelentését a térképen.

Ismerje fel Magyarország természetföldrajzi térképét.

Ismerjen fel és nevezzen meg a hazai tájakra jellemző egy-egy növényt és állatot.

Tudja jellemezni és csoportosítani a tanult növényeket és állatokat, adott szempontok alapján.

Ismerje az összefüggéseket az időjárás, az évszakok változása és az élő természetben végbemenő változások között.

Tudja, hogy az ember pozitív és negatív értelemben is befolyásolja a természeti életközösségek fennmaradását, életét.

Tudjon felsorolni a környezetében alkalmazott környezetvédelmi módszereket.

Aktívan vegyen részt környezetvédelmi tevékenységben.

Használja tudatosan az ismeretszerzési eszközöket, módszereket.

Váljon igényévé a könyvek és egyéb ismerethordozók használata.

Legyen képes önállóan lejegyezni tapasztalatait.

BIOLÓGIA

7 – 8. ÉVFOLYAM

CÉLOK, FELADATOK

- Tudományosan megalapozott ismeretek elsajátíttatása az emberi test működéséről az egészséget megóvó életvezetési szabályok kialakítása érdekében.
- A felnőtté válással járó lehetőségek és kötelezettségek megismertetése, a felelősség tudatosítása a családdal és a tágabb környezettel kapcsolatban.
- A felnőtt életben való sikeres helytállás megkönnyítése, az egészséget veszélyeztető szokások és az egészség megőrzését segítő lehetőségek gyakorlati megismertetése útján.
- Elemi balesetvédelmi és munka-egészségügyi ismeretek nyújtása.
- Hazánk egészségügyi hálózatának, társadalombiztosítási rendszerének és a fontosabb betegjogoknak a megismertetése.
- Az egészséges életmód előnyeinek tudatosítása, a megelőzés jelentőségének felismertetése.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

- Példákon keresztül felismertetni az ember szabályozó szervrendszerének működését.
- Megismertetni a nemi szervek egészségét biztosító személyi higiénés tennivalókat.
- Vélemények, tapasztalatok gyűjtése az abortusz társadalmi megítéléséről.
- Figyelem felhívása az anya terhesség alatti életmódja és a születendő gyermek egészségi állapota közötti összefüggésre.
- A korán kezdett nemi élet veszélyeinek megismertetése.
- Szituációs, kommunikációs szerepjátékokon át a kockázatos, veszélyes viselkedési módok elkerülésének, élethelyzetek megoldásának bemutatása.
- Az egészségmegóvás szabályainak, az egészségügyi intézmények szolgáltatásai igénybevételének, a gyógyszerfogyasztás és -kezelés szabályainak elsajátíttatása.
- Megfigyelések, összehasonlítások az egészséges és beteg szervezetről.
- A tanult ismeretek felhasználása a segítségnyújtásban, a saját élet szervezésében.
- Egészségügyi ismeretterjesztő kiadványok, lexikonok önálló tanulmányozása.
- Az elsősegélynyújtás modellálása, szituációs gyakorlatok végzése.
- Higiéniai ismeretek önálló alkalmazása a mindennapokban látott, tapasztalt élmények kritikus értékelése.
- Véleménynyilvánítás, ítéletalkotás a feldolgozott témakörökkel kapcsolatosan.

KÖVETELMÉNY

- A tanuló tudjon példákat mondani a tanult életközösségek növényi és állati egyedeire, jellemző életformájukra.
- Legyen képes példákon keresztül bemutatni egy-egy életközösséget veszélyeztető történést és az ember felelősségét.
- Vegyen részt a növények, állatok gondozásában, óvásában, becsülje élő környezetét.
- Legyen igénye egészséges környezetre, tevélegesen vegyen részt annak kialakításában.
- Legyen képes információk rövid, tömör közlésére szóban és írásban.
- Ismerje saját teste felépítését, a szervrendszereket. Tudja elhelyezkedésüket, működésük lényegét és szerepét, a szervezet harmonikus működésében.
- Ismerje a fogamzásgátlás néhány lehetőségét.
- Legyen képes megkülönböztetni a szervezet egészséges és beteg működését.

Legyenek ismeretei a természetgyógyászatról.

FÖLDRAJZ

7 – 8. ÉVFOLYAM

Célok, feladatok

- Kialakítani, majd fokozatosan fejleszteni a tanulók földrajzi, környezeti tájékozódását és gondolkodását.
- A természettudományos vizsgálat egyszerűbb módszereinek és azok alkalmazásának elsajátításával a világban elfoglalt helyünk, földrajzi-környezeti adottságaink, értékeink megismertetése.
- A szűkebb és tágabb környezet természetföldrajzi, társadalmi, gazdasági jellemzőinek megismertetése.
- A tanulók szemléletének, a nemzeti, az európai értékekhez való pozitív viszonyulásának formálása.
- A napi gyakorlat során szükséges térbeli és időbeli tájékozódási képesség kialakítása.
- A tanulók érdeklődésének felkeltése a megfigyelhető, észlelhető, megvizsgálható jelenségek, folyamatok iránt a közvetlen és a tágabb környezetet érintően.
- A tér- és időbeli tájékozódási képességek bővítése, a térképi alapismeretek fejlesztése. Hozzájárulás az ökológiai szemlélet, a környezeti attitűd, magatartás és értékrend kialakulásához.
- A haza, az európai és a távoli tájak földrajzának megismertetésével készítés az élő, az élettelen, az épített környezet megóvására
- Hozzájárulás a tanulási szokások kialakításához, az elsajátított ismeretek, készségek, jártasságok alkalmazásához a napi életvitel szintjén.
- Felkészítés a reális értékelésre, a földrajzi információhordozók értelmes felhasználására, kiválasztására (térképek, földgömb, tv-műsorok, kiadványok, útikönyvek).
- Topográfiai ismeretek, földrajzi fogalmak kialakítása – a tanulók fejlettségének megfelelően. Megfelelő gyakorlás, megerősítés, biztosítás az alapvető földrajzi szakkifejezések használatára, az írásos rögzítésre, az ábrázolásra, az elemzésre.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

- Ismerje fel a tanult földi képződményeket, nevezzen meg jelenségeket, folyamatokat. Legyen ismerete az éghajlati övezetekről. Tudja segítség mellett megmutatni, megnevezni az éghajlati övezeteket.
- Legyen képes a földgömbön, a Föld térképén irányítás mellett tájékozódni, a kontinenseket, óceánokat megnevezni, helyüket, a helyzetüket meghatározni.
- Legyen képes egyszerű összehasonlításokat végezni a térkép vagy modell, makett segítségével.
- Gyűjtsön képeket, leírásokat. Tudja megmutatni hazánk helyét Európa térképén. Legyen képes a térképről információt szerezni, hazánk nagy tájait megmutatni, megnevezni, a tanult földrajzi neveket, szakkifejezéseket pontosan használni.
- Tudja megfigyeléseit szóban elmondani, röviden, tömören írásban rögzíteni, rajzban ábrázolni.

Különböző típusú térképek használata, szemléleti térképolvasás önállóan.

Egyes tipikus tájak, földrészek, országok természeti-társadalmi jellemzőinek és

összefüggéseinek felismerése segítségnyújtással.
Az emberi tevékenység által okozott környezetkárosító folyamatok megismerése.
Európa és a Kárpát-medence természeti-társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése, az Európa-tudat fejlesztése, a kötődések megerősítése.
Az egyes európai országok eltérő és hasonló adottságainak érzékeltetése, összefüggések felfedezése tanári irányítással.
Az Európai-unió tagállamainak kapcsolatrendszere példákon keresztül.
A földrajzi környezetben, a gyakorlati életben való eligazodás képességének fejlesztése.
Információk kezelése, értelmezése irányítással (könyvtár, világháló, térképek könyvek) a tanulók fejlettségének megfelelően.
Egyszerű ábrák, rajzok készítése.
A hétköznapi életben felhasználható földrajzi-környezeti tudás elemeinek elsajátítása, folyamatos gyarapítása önállóan vagy tanári segítséggel.
Gyűjtemények, tablók összeállítása, helyzetgyakorlatok (idegenvezetés, utazásszervezés, bemutató, leírás).
Magyarország részletes megismerése kitekintéssel a Kárpát-medence egészére.
A haza természeti, gazdasági értékeinek megismerése, a körzetek, régiók eltérő és hasonlósági jegyei – tanári irányítással az aktuális példákon keresztül az eltérések okainak keresése.
Kulturális néprajzi hagyományok ismerete.
A regionális kapcsolatok jelentősége.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló tudja bemutatni hazánk földrajzi környezetének természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőit megadott szempontok alapján tanári segítségadás mellett.
Tudja ismertetni hazánk tájainak természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőit különböző térképi információk felhasználásával megadott szempontsor szerint.
Ismerje fel a természeti adottságok szerepét, hatását az egyes térségek gazdasági életében.
Ismerje hazánk környezeti értékeit.
Egyéni fejlettségi szintjét figyelembe véve legyen képes önálló információgyűjtésre a megadott szempontok és tudja feldolgozni ezeket tanári irányítással.
Tudja megmutatni a térképen és felismerni a topográfiai fogalmakat és megfogalmazni földrajzi fekvésüket, kapcsoljon hozzájuk tartalmi jellemzőket.
Oldja meg készség szinten a szemléleti térképolvasást, jártasság szinten a következtető térképolvasást. Végezze önállóan írásbeli feladatait a munkalapokon, feladatlapokon.

Idegen nyelv

4 – 8. ÉVFOLYAM

CÉLOK ÉS FELADATOK

A sajátos nevelési igényű tanulók számára is a negyedik évfolyamon kezdődő kisgyermekkorú idegennyelv-oktatás alapvető célja lélektani és nyelvi:

- kedvet ébreszteni az idegen nyelv tanulása iránt, sikerélményhez juttatni a diákokat,
- megalapozni a későbbi nyelvtanulást, főként a receptív készségek, szenzoros készségek fejlesztésével,
- a nyelvtanulási stratégiák kialakításának megalapozása,
- érdeklődés felkeltése, pozitív viszonyulások kiépítése más népek élete és kultúrája iránt.

A részképesség-zavar tüneteit mutató tanulók esetében különösen fontos a nyelvtanuláshoz szükséges megfelelő motiváltság biztosítása, ennek állandó erősítése az egyéni bánásmód, a differenciálás, az empátia, a tolerancia elvei alapján.

FEJLESZTÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

Beszédszándék

- Az idegen nyelven való megszólalással kapcsolatos gátlások oldása, a kommunikációs bátorság erősítése.
- Az idegen nyelv lehetőségeinek felhasználása a világ jobb megismeréséhez.
- A tanuló önálló szóbeli kommunikációjának elősegítése.

Beszédértés

A vizuális és az akusztikus észlelés fejlesztése.

A pontos fonémahallás, hallásdifferenciálás.

Az akusztikus emlékezet fejlesztése.

A témákban begyakorolt szavak, tömondatok, egyszerű kérdések, információk, utasítások megértésének segítése, a kapcsolatfelvétel technikáinak a kialakítása.

Beszédképesség

Megfigyelés, utánzás, memorizálás, játékos szituációs gyakorlatok alkalmazásával a páros és csoportos kommunikációs helyzetek megteremtése, a kommunikációs képesség fejlesztése.

Az idegen nyelvi környezetben való elemi szintű tájékozódás megsegítésére alkalmas kifejezések, beszédfordulatok, konvenciók megtanulása és alkalmazása.

A mindennapi két- vagy többszereplős beszélgetések szervezése.

Mutista tanulóknál a hangzó beszéd melletti egyéb kommunikációs technikák elsajátítása (pl. a testbeszéd különböző kommunikációi)

Olvasásképesség

Írásképesség

A vizuális észlelés fejlesztése.

A vizuális emlékezet fejlesztése.

Idegen nyelvű feliratok, utasítások, információk felismerése.

Írásbeli kommunikációs képesség fejlesztése.

KÖVETELMÉNY

4. ÉVFOLYAM

Hallott szöveg értése

A tanuló megért

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, maximum kétmondatos kérést, utasítást, arra cselekvéssel válaszol.

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott egymondatos kérdést.

Beszédképesség

A tanuló

egy szóval, hiányos vagy egyszerű mondatban válaszol az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésre.

ismert dolgokat megnevez.

szavakat és egyszerűbb szerkezetű szövegeket (néhány mondókát, verset, dalt) tanult minta alapján reprodukál.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

felismeri ismert szavak írott alakját.

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatot elolvas.

ismert nyelvi elemekből álló egymondatos szövegben fontos információt megtalál.

Írásképeség

A tanuló

felismeri ismert szavak írott alakját.

helyesen lemásol ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat.

5. ÉVFOLYAM

Hallott szöveg értése

A tanuló

ismert nyelvi eszközökkel kifejezett kérést, utasítást megért, arra cselekvéssel válaszol;

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket megért;

ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr.

Beszédképesség

A tanuló

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatban válaszol; megértési probléma esetén segítséget kér.

szavakat és egyszerűbb szerkezetű szövegeket (néhány mondókát, verset, dalt) tanult minta alapján reprodukál.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat elolvas;

ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokból álló szövegben fontos információt megtalál;

Írásképeség

A tanuló

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat helyesen lemásol, leír;

egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján leír.

6. ÉVFOLYAM

Hallott szöveg értése

A tanuló

utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol;
ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket megért;
ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr;

Beszédképesség

A tanuló

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol;
tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
kérdéseket tesz fel;
megértési probléma esetén segítséget kér;
tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt vesz.
szavakat és egyszerűbb szerkezetű szövegeket (néhány mondókát, verset, dalt) tanult minta alapján reprodukál.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat elolvas;
jórészt ismert nyelvi eszközökkel egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál;
jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megért.

Írásképeség

A tanuló

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen lemásol, leír;
egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz;

7. ÉVFOLYAM

Hallott szöveg értése

A tanuló

megérti az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszol;
jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért;
jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűri;
jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megért;

Beszédképesség

A tanuló

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol;
egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
kérdéseket tesz fel,
eseményeket mesél el;
megértési probléma esetén segítséget kér;
részt vesz egyszerű párbeszédben,

Olvasott szöveg értése

A tanuló

ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget elolvas, megért;
ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál;
ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérti;
egyszerű, képekkel illusztrált szöveget megért;

Íráskészség

A tanuló

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget diktálás után leír;
egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz;
egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenet, üdvözlét) létrehoz;

8. ÉVFOLYAM

Hallott szöveg értése

A tanuló

utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol;
jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért;
jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr;
jórészt ismert nyelvi eszközökkel, megfogalmazott szöveg lényegét megérti;

Beszédkészség

A tanuló

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű strukturákba rendezett mondatokban válaszol;
egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
kérdéseket feltesz,
eseményeket elmesél;
megértési probléma esetén segítséget kér;
egyszerű párbeszédben részt vesz;

Olvasott szöveg értése

A tanuló

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérti;
jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveget elolvas;
jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben fontos információt megtalál;
egyszerű történetet megért; jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott kb. 100 szavas szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkezteti;

Íráskészség

A tanuló

jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget diktálás után leír;
egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz;
egyszerű, strukturált szöveget (üzenet, üdvözlét, baráti levelet) létrehoz.